

Predstavljani rezultati istraživanja projekta P.R.O.T.E.C.T.: Među mladima rastu simptomi suicidalnosti

23.1.2024.

Čak 21 posto učenika drugog razreda srednjih škola namjerno se samoranjava i nanosi bol, isti toliki postotak barem jednom u životu ozbiljno je razmišljao o počinjenju samoubojstva, 14% njih izradilo je plan za počinjenje samoubojstva, dok je njih 7% pokušalo počiniti samoubojstvo. Zabrinjavajući su to podaci dobiveni u drugom valu istraživanja koje je provedeno u sklopu petogodišnjeg projekta „Testiranje 5C modela pozitivnog razvoja mladih: tradicionalno i digitalno mobilno mjerenje (P.R.O.T.E.C.T.)“, a koje je u Županijskoj palači predstavila voditeljica projekta izv. prof. dr. sc. Miranda Novak. Nositelj projekta je Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, a financira ga Hrvatska zaklada za znanost.

- U drugom valu istraživanja, tijekom školske godine 2022./23. sudjelovalo je 3.261 učenik drugog razreda srednjih škola, koji su u istraživanje bili uključeni i školske godine 2021./22. Samo istraživanje provodilo se u više hrvatskih gradova: Osijeku, Vinkovcima, Rijeci, Splitu, Dubrovniku, Varaždinu, Velikoj Gorici i Zagrebu. Ono što nas je šokiralo je da

među mladima rastu simptomi suicidalnosti, dok su simptomi depresivnosti, anksioznosti i stresa slični kao i u prvoj točki mjerenja. Odnosno 21% učenika drugih razreda srednje škole iskazuje ozbiljne depresivne simptome, 31% simptome anksioznosti, dok 17% njih iskazuje ozbiljne simptome stresa, što je podjednako postocima u prvom razredu. Ujedno, na razini cijelog uzorka, od 3.200 ispitanika, 18% učenika izjasnilo se da je probalo marihuanu, što je duplo obzirom na prošlu godinu – iznijela je rezultate Miranda Novak naglasivši kako je razloga za takvim stanjem mnogo, ali naglasak ovog puta stavlja na roditelje.

- Vidimo da kod one djece koja imaju više simptoma depresivnosti, anksioznosti, poremećaja hranjenja, suicidalnosti, svi oni izvještavaju da je kontrola roditelja pretjerana. Tu govorimo o tzv. „helikopter“ roditeljima koji svojim ponašanjem onemogućuju djeci normalno odrastanje, koji sve rade umjesto njih, od čitanja lektire, rješavanja određenih problema. Biti previše zaštitnički nastrojen roditelj ne utječe dobro na mentalno zdravlje djeteta. S druge strane, djeca su nam postala projekt, imaju sve više zahtjeva od akademske strane, osjećaju veliki pritisak oko školskog uspjeha, izvrsnosti, sve manje se druže s drugim ljudima, što dovodi do toga da su sve lošiji u socijalnim kontaktima. Puno je tu negativnih efekata koji utječu na mentalno zdravlje djece i mladih – upozorila je Miranda Novak savjetujući da se roditelji prema djeci trebaju ponašati više ravnopravnije, da u njima gledaju buduću odraslu osobu koja treba preuzeti veću odgovornost za sebe s više autonomije, jer to automatski znači da će oni biti odgovorniji građani s manje rizičnog ponašanja i boljeg mentalnog zdravlja.

Pročelnik za prosvjetu, kulturu i sport dr. sc. Miroslav Huđek u svom je govoru podcrtao jednu riječ koja se provlači kroz istraživanje, a to je ravnopravnost.

- Ako to prevedeno na jezik Varaždinske županije, onda to znači stvaranje obrazovnog sustava jednakih šansi za sve, bez obzira na položaj u društvu ili socio-ekonomski status obitelji. Nama je najvažnije da svako dijete, svaka mlada osoba ima iste uvjete u društvu. I zahvaljujući rezultatima ovog istraživanja, preporukama UNICEF-a, novoosnovanom Centru za mentalno zdravlje djece i mladih učinit ćemo sve da budemo još bolji. Zato je važno da se uključi cijela školska zajednica, od naših škola, učitelja, nastavnika, stručnih suradnika, do obitelji koja je temelj svega – rekao je pročelnik Huđek.

Voditeljica Centra za mentalno zdravlje djece i mladih Varaždinske županije i ravnateljica Medicinske škole Varaždin mr. sc. Mirjana Grabar Kruljac istaknula je kako su potrebe za Centrom već u prvim mjesecima njegova djelovanja i više nego velike.

- Roditeljima smo u ovom trenutku velika podrška jer se u naš Centar dolazi anonimno, bez uputnice, što je veliko olakšanje kako za samu djecu, tako i za roditelje. Javljaju se s različitim poteškoćama, od onih uobičajenih emocionalnih poteškoća u odrastanju, do vrlo ozbiljnih kliničkih slika gdje mi tada djecu upućujemo na kliničku razinu. Tim čine stručnjaci, od kojih je svatko osnažen i educiran za rad s određenim skupinom djece i mladih – rekla je voditeljica Centra Mirjana Grabar Kruljac napomenuvši kako se na službenoj mrežnoj stranici škole nalazi kontakt broj na koji se osobe mogu obratiti za pomoć.

Župan Varaždinske županije Anđelko Stričak zahvalio se djelatnicima Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta u Zagrebu na istraživanju kako bi županija, kao osnivač škola imala spoznaje s čime se to učenici, ali i njihovi roditelji te nastavnici susreću na njihovom putu odrastanja.

- Naši učenici prema rezultatima istraživanja su prilično empatični, ali isto tako im je važna društvena odgovornost. Vidljivo je i da se suočavaju sa stresom i nekim vidom depresije, jer skoro pa svi moraju biti odlikaš. Umjesto na to, što po meni i nije od presudne važnosti, smatram da bi se trebali usmjeriti na ono što vole, da razvijaju svoje talente i na tim područjima daju ono najbolje od sebe. Na taj način oni mogu dati i najveći doprinos sredini u kojoj žive. Osnivanjem centara izvrsnosti, te Centra za mentalno zdravlje, kao Županija želimo upravo to omogućiti našim učenicima - da razvijaju svoje talente, a isto tako biti im podrška u njihovom odrastanju – zaključio je župan Stričak.

Uz voditeljicu projekta, rezultate istraživanja predstavila je i doktorandica na projektu Lucija Šutić, dok su u panelu sudjelovale voditeljica Centra za mentalno zdravlje djece i mladih Varaždinske županije mr. sc. Mirjana Grabar Kruljac, psihologinja u Odjelu za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti ZZJZ Varaždinske županije Mirjana Vincek-Škvorc, te Valentina Bosilj-Roki, dr. med. spec. dječje i adolescente psihijatrije u Općoj bolnici Varaždin.

